

Niğde Milletvekili Mümin İnan ve 23 milletvekilinin, sokakta yaşayan ve çalışan çocuklar sorununun araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/235)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Gerekçesini ekte sunduğumuz, ülkemizdeki sokaklarda yaşamak veya çok küçük yaşlarda sokaklarda çalışmak durumunda olan çocukların içinde bulunduğu sorunların araştırılarak, sıkıntılarının giderilmesine yönelik çözümlerin geliştirilip alınması gereken tedbirlerin tespit edilmesi ve bunlara ilişkin yapılacak düzenlemelerin ele alınabilmesi için Anayasa'nın 98'inci, İç Tüzük'ün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

- 1) Mümin İnan (Niğde)
- 2) Mithat Melen (İstanbul)
- 3) Rıdvan Yalçın (Ordu)
- 4) Mehmet Şandır (Mersin)
- 5) Metin Çobanoğlu (Kırşehir)
- 6) Süleyman Turan Çirkin (Hatay)
- 7) Ahmet Kenan Tanrıkulu (İzmir)
- 8) Hasan Çalış (Karaman)
- 9) İzzettin Yılmaz (Hatay)
- 10) Atila Kaya (İstanbul)
- 11) Necati Özensoy (Bursa)
- 12) Cemaleddin Uslu (Edirne)
- 13) Osman Durmuş (Kırıkkale)
- 14) Münir Kutluata (Sakarya)
- 15) Beytullah Asil (Eskişehir)
- 16) Ümit Şafak (İstanbul)
- 17) Kemalettin Nalcı (Tekirdağ)
- 18) Recep Taner (Aydın)
- 19) Emin Haluk Ayhan (Denizli)
- 20) S. Nevzat Korkmaz (Isparta)
- 21) Kamil Erdal Sipahi (İzmir)
- 22) Yılmaz Tankut (Adana)
- 23) Ahmet Duran Bulut (Balıkesir)
- 24) Gürcan Dağdaş (Kars)

Gerekçe:

Ülkemizin hızlı bir değişim sürecine girmesiyle birlikte, sağlıklı bir kentleşme sonucunda toplum yapısındaki olumsuz değişikliklere paralel olarak bozulan aile yapısı, ekonomik yoksulluk ve köyden kente göç sonucu oluşan kültürel çatışma gibi sebeplerle bazı aileler toplumsal yaşamının dışına itilmişlerdir. Buna benzer toplumsal değişimler, büyük ümitlerle kente göçen insanların aile ilişkilerini olumsuz etkileyerek, çocuklarını başıboşluğa sürüklemektedir. Ayrıca boşanmalar, resmi nikâh olmaksızın yapılan evlilikler, değişik eşlerden olan çocuklar, ebeveynlerden birinin evi terk etmesi gibi nedenler de çocukların ruh halini olumsuz etkilemekte ve onları evlerini terk ederek sokaklarda yaşama arayışına itmektedir. Bu sorun yoğunlukla metropol illerde çok daha ileri boyutlara ulaşmıştır. Bu soruna, kısa bir süre içerisinde sistemli bir çözüm getirilememesi durumunda zaman içerisinde ülkemizin en önemli sosyal ve iç güvenlik sorunu haline gelmesi kaçınılmazdır. Bu çocukların bir bölümü, yoksulluk, aşırı kalabalık, fiziki ve ekonomik imkânsızlıklar, cinsel ya da duygusal istismar gibi etkenler nedeniyle aileleri ile sorun yaşamaktadır. Koşullara uyum sağlamak için gösterilecek çabalara karşın, acil olarak çok daha ciddi toplumsal tedbirler alınmazsa maalesef gelecekte de çocuklarımızın önemlice bir bölümü ülkemizdeki kentlerin sokaklarında yaşayan ve çalışan çocukların saflarına katılacaktır. Genellikle sokaktaki çocuklar, iki ana gruba ayrılarak ele alınmaktadır. Bunlar; sokakta çalışıp akşam evine dönen yani bir evi olan, akşamları düzenli olmasa da evine dönen çocuklar ile evi olmayan 24 saat sokakta yaşayan, ailesiyle ilişkileri kopuk olup geçimini sokaktan sağlayan çocuklar olarak gruplandırılmaktadırlar. Dönecek bir evi olmayan veya çeşitli sebeplerle evine dönmeyi reddeden bu çocuklar, zaman zaman suça bulaşıp, zaman zaman tiner, bali gibi uçucu ve uyuşturucu maddeler kullanan, ya da bunlara gereksinim duyan, sokağı mekân edinen çocuklardır. Bu çocukların aile, okul, çocuk kurumları gibi kendilerine karşı sorumluluğu olan kişi ya da kurumlarla hemen hemen hiç temasları bulunmamaktadır. Çeşitli nedenlerle evden kaçmış, aile ve toplumla bağları tamamen kopmuş olan bu çocuklar küçük gruplar halinde, kendilerine özgü kurallarıyla sokaklarda yaşamı seçmek zorunda kalmışlardır. Bu çocuk ve gençler sokakta, şiddet, fiziksel ve cinsel istismar, başkaları tarafından suç işlemeye zorlanmak, kronik-tehlikeli bulaşıcı hastalıklara yakalanmak, bakımsızlık sonucu oluşan hastalıklar, kaçırılma, öldürülme gibi tehlikelerle iç içe yaşamaktadırlar. Bu çocuklarımızın sayısının, en iyimser tahminlerle 7-8 bin civarında olduğu düşünülmektedir.

Sokakta çalışan çocuklar ise, ailesinin geçimine katkıda bulunmak ya da kendi masraflarını karşılamak için günün bir bölümünde sokakta çalışan çocuklardır. Mendil, sakız, su, kart satanlar, ayakkabı boyacılığı yapanlar, kırmızı ışıkta araba camı silenler, sabit noktalarda dilencilik yapanlar buna örnektir. Bunlar da maalesef sürekli, sokaklarda hak etmedikleri ve o

yaştaki bir çocuğun baş edemeyeceği çeşitli davranış ve tehlikelerle yaşamak durumunda kalmakta eğitim imkânlarından mahrum bırakılmaktadırlar.

Yukarıda açıklanan sorunların çözümü için alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılması gerekmektedir.

BAŐKAN – Bilgilerinize sunulmuřtur.

Önergeler gündemdeki yerlerini alacak ve Meclis araştırması açılıp açılmaması konusundaki ön görüşmeler sırası geldiğinde yapılacaktır.